

Пропозиції
Державної податкової служби України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання детінізації доходів та підвищення податкової культури громадян шляхом запровадження добровільного декларування фізичними особами належних їм активів та сплати одноразового збору до бюджету», внесеного на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Нестеренком Кириллом, Чорним Дмитром, реєстраційний номер 5153-1 від 09 березня 2021 року, до першого читання

1. Проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання детінізації доходів та підвищення податкової культури громадян шляхом запровадження добровільного декларування фізичними особами належних їм активів та сплати одноразового збору до бюджету» (далі – законопроєкт) Державною податковою службою України не підтримується.

2. Законопроєктом передбачається у період з 01 липня 2021 року до 01 липня 2022 року провести одноразове (спеціальне) добровільне декларування активів фізичних осіб.

Для цього фізичні особи – резиденти України, у тому числі самозайняті особи, а також фізичні особи, які не є резидентами України, але які були резидентами на момент отримання (набуття) об'єктів декларування чи на момент нарахування (отримання) доходів, за рахунок яких були отримані (набуті) об'єкти декларування, і які відповідно до Податкового кодексу України є чи були платниками податків, матимуть право подати одноразову (спеціальну) добровільну декларацію із зазначенням активів, що належать суб'єкту декларування на праві приватної власності, якщо такі активи були одержані (набуті) за рахунок доходів, що підлягали в момент їх отримання оподаткуванню в Україні та з яких не були сплачені податки і збори відповідно до вимог законодавства з питань оподаткування та/або не були задекларовані на порушення податкового законодавства та валютного законодавства протягом будь-якого з податкових періодів до 01 січня 2021 року.

Таку можливість отримують всі громадяни України, крім осіб, які за будь-який рік, починаючи з 01 січня 2005 року, подавали або мають подавати декларації відповідно до законів, що визначають чи визначали правові та організаційні засади у сфері запобігання корупції (крім тих, які претендували або претендують на зайняття посад, перебування на яких вимагає чи вимагало від особи подання відповідної декларації, та не були призначені або обрані на відповідні посади).

Одноразова (спеціальна) декларація подається в електронному вигляді безпосередньо фізичною особою або знеособлено (без ідентифікації декларанта) через спеціально уповноваженого представника декларанта – нотаріуса.

В одноразовій (спеціальній) добровільній декларації зазначаються активи фізичної особи, зокрема, валютні цінності (крім коштів у готівковій формі), цінні папери, рухоме та нерухоме майно, у тому числі об'єкти незавершеного будівництва, частки (паї) у майні юридичних осіб, що знаходяться (zareєстровані) як в Україні, так і за кордоном.

Збір з одноразового (спеціального) добровільного декларування визначатиметься за такими ставками:

3 відс. – щодо активів, що знаходяться (zareєстровані) в Україні;

5 відс. – щодо активів, що знаходяться (zareєстровані) за кордоном;

2,5 відс. – щодо номінальної вартості державних облігацій України з терміном обігу більше ніж 365 днів без права дострокового погашення, придбаних декларантом у період з 01 січня 2021 року до 20 червня 2022 року до подання одноразової (спеціальної) добровільної декларації.

При цьому держава гарантуватиме суб'єкту одноразового (спеціального) добровільного декларування:

а) звільнення у разі сплати ним у повному обсязі суми збору з одноразового (спеціального) добровільного декларування від відповідальності за порушення податкового, валютного законодавства та від обов'язку нарахування та сплати податків і зборів щодо доходів, які стали джерелом одержання (набуття) активів, зазначених таким декларантом в одноразовій (спеціальній) добровільній декларації;

б) нерозголошення відповідними державними органами та їх посадовими особами відомостей, що містяться в одноразових (спеціальних) добровільних деклараціях;

в) заборону на використання відомостей, що містяться в одноразовій (спеціальній) добровільній декларації, у розслідуваннях та/або перевітках відносно декларанта.

Також законопроектом визначаються склад та обсяг активів, які вважатимуться, що з них повністю сплачено податки і збори без подання одноразової (спеціальної) добровільної декларації, а саме:

квартира загальною площею до 120 кв. метрів, житловий будинок до 240 кв. метрів;

нежитлові будівлі некомерційного призначення та/або нежитлові будівлі незавершеного будівництва некомерційного призначення загальною площею до 60 кв. метрів;

земельні ділянки, розмір яких не перевищує норми безоплатної передачі, визначеної статтею 121 Земельного кодексу України;

один транспортний засіб особистого некомерційного використання;

інші активи, сумарна вартість яких на дату завершення періоду одноразового (спеціального) добровільного декларування не перевищує 400 тис. гривень.

Законопроект є альтернативним до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання детінізації доходів та підвищення податкової культури громадян шляхом запровадження

добровільного декларування фізичними особами належних їм активів та сплати одноразового збору до бюджету» (реєстр. № 5153 від 25.02.2021) (далі – законопроект № 5153).

Основною відмінністю альтернативного законопроекту є менші розміри ставок суми збору з одноразового (спеціального) добровільного декларування.

Запропоновані ставки збору є заниженими та меншими за ставки податку на доходи фізичних осіб за якими оподатковуються доходи фізичних осіб у вигляді дивідендів по акціях та корпоративних правах, у тому числі отриманих за кордоном. У багатьох випадках доходи у вигляді дивідендів отримуються з активів, з яких фізичною особою могли бути не сплачені податки у повному обсязі.

Крім того, запропоновані законопроектом № 5153 розміри ставок збору 5 відс. та 9 відс. були підтримані технічною місією МВФ щодо проведення програми добровільного декларування в Україні.

На сьогодні в Державному реєстрі фізичних осіб зареєстровано 44,2 млн фізичних осіб. За винятком зони АТО кількість фізичних осіб становить 37,7 мільйонів. Громадяни віком 15 – 70 років – 29,4 млн осіб, тобто 78 відсотків.

Як свідчить статистика, основним джерелом доходу більшості громадян є заробітна плата, яку отримали 11,3 млн осіб, з них 2,2 млн осіб є пенсіонерами.

Із 29,4 млн економічно активних громадян у 2020 році офіційно не отримували жодних доходів 10,9 млн осіб, тобто 37 відсотків.

Таким чином, запропоноване законопроектом проведення одноразового (спеціального) добровільного декларування дасть змогу легалізувати фізичним особам активи, з яких з різних причин не були сплачені відповідні податки і збори, не були задекларовані відповідно до вимог податкового, валютного та іншого законодавства.

У цілому підтримуючи проведення одноразового (спеціального) добровільного декларування треба зазначити, що, як свідчить міжнародний досвід проведення аналогічного декларування, його ефективність залежить від посилення надалі потенціалу податкових органів щодо можливості контролю за обсягами отриманих доходів, їх витрачанням платниками податків, повнотою декларування активів та сплати з них податків.

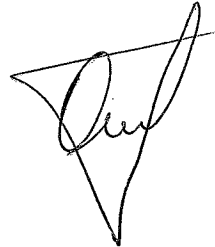
Для підвищення відповідальності платників податків та покращення ефективності контролю податкових органів за повнотою декларування доходів і сплати з них податків, вважаємо за доцільне разом із проведенням запропонованого декларування на законодавчому рівні запровадити контроль за обсягами отриманих фізичними особами доходів, їх витрачанням платниками податків (непрямих методів), надання податковим органам доступу до банківської таємниці щодо руху коштів, у т. ч. отриманих із-за кордону тощо.

Треба зазначити, що відповідно до законопроекту одноразове (спеціальне) декларування є добровільною процедурою для фізичної особи. При цьому законопроект містить заборони щодо можливості декларування окремих видів активів, подання певними категоріями осіб. Подання знеособлених декларацій

ускладнить процедуру прийняття, обробки, перевірки, занесення до інформаційної бази таких декларацій, а також може призвести до випадків декларування заборонених активів та забороненою категорією фізичних осіб.

Враховуючи викладене, а також те, що більшість норм законопроекту повторюють норми законопроекту № 5153, вважаємо за доцільне розглянути їх одночасно та підтримати для розгляду законопроект № 5153.

**Виконувач обов'язків Голови
Державної податкової служби України**

Євген ОЛЕЙНІКОВ